

Wyrok z dnia 31 stycznia 2002 r., IV CKN 622/00

Skarga na czynności komornika nie jest czynnością przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej przez wadliwe wyegzekwowanie świadczenia.

Sędzia SN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Irena Gromska-Szuster

Sędzia SN Marian Kocon

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, Oddział Terenowy w S. przeciwko Komornikowi przy Sądzie Rejonowym w Giżycku, rewir I, Markowi W. i Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w S. o zapłatę, po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej w dniu 31 stycznia 2002 r. na rozprawie kasacji pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w S. od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 3 marca 1999 r.

zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił apelację.

Uzasadnienie

Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo o zapłatę, którym strona powodowa domagała się naprawienia szkody wyrządzonej jej przez komornika wskutek wadliwie prowadzonej egzekucji. Oddalenie powództwa uzasadniono upływem dwuletniego terminu przedawnienia roszczenia określonego w art. 769 § 3 k.p.c.

Apelację strony powodowej uwzględnił Sąd drugiej instancji w ten sposób, że wyrokiem reformatoryjnym uwzględnił powództwo w całości. Zdaniem Sądu odwoławczego, wniesienie skargi na czynności komornika skutkowało przerwaniem biegu przedawnienia dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia, gdyż skarga ta zmierzała bezpośrednio do dochodzenia roszczenia przez zapobieżenie powstaniu szkody lub przez jej niezwłoczne wyrównanie. Przyjmując zatem przerwę biegu przedawnienia do dnia 12 września 1996 r., od którego przedawnienie biegu

na nowo, Sąd drugiej instancji uznał, że w dacie wytoczenia powództwa nie nastąpił jeszcze upływ dwuletniego terminu przedawnienia określonego w art. 769 § 3 k.p.c. W konsekwencji Sąd ten dokonał zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości.

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżył kasacją pozwany Skarb Państwa, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w związku z art. 769 § 3 k.p.c., prowadzące do przyjęcia, że wniesienie skargi na czynności komornika spowodowało przerwę biegu terminu przedawnienia. (...)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: (...)

Trafnie wywiedziono w kasacji, że przepis art. 123 § 1 pkt 1 k.c. należy rozumieć w ten sposób, że bieg przedawnienia przerywa jedynie taka czynność przed określonymi w tym przepisie organami, która jest skierowana przeciwko adresatowi roszczenia, a więc w stosunku do osoby, przeciwko której roszczenie przysługuje. Jednakże materialnoprawny skutek, o którym mowa w wymienionym przepisie, wystąpi dopiero wówczas, gdy czynność uprawnionego zostanie przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. (...)

Zważyć należy, że uchylenie czynności egzekucyjnej w następstwie uwzględnienia skargi na czynności komornika sprowadza się przede wszystkim do stwierdzenia, że czynność ta była wadliwa. Nie jest to równoznaczne z unicestwieniem samej czynności, a zwłaszcza wywołanych przez nią negatywnych skutków, w postępowaniu egzekucyjnym brak bowiem przepisów, które upoważniają sąd do tego, aby – uchylając czynność komornika w trybie postępowania egzekucyjnego – mógł jednocześnie nakazać zwrot wadliwie wyegzekwowanego świadczenia lub przywrócić stan poprzedni. Samo uchylenie czynności komornika następuje z reguły po stwierdzeniu uchybień formalnych, co nie przesądza ostatecznego wyniku postępowania egzekucyjnego.

Należy przyjąć, że skarga na czynności komornika nie jest czynnością przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej wadliwym wyegzekwowaniem świadczenia. W postępowaniu wszczętym wniesieniem skargi sąd nie może bowiem orzec o zwrocie wadliwie wyegzekwowanego świadczenia bądź o przywróceniu stanu poprzedniego, a jeżeli skutek wadliwie dokonanej

czynności egzekucyjnej dłużnik poniósł szkodę, to może domagać się jej naprawienia, dochodząc przysługującego mu roszczenia w postępowaniu procesowym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 1972 r., III CZP 24/72, OSNC 1972, nr 12, poz. 212). (...)

Wobec tego, że kasacja oparta została wyłącznie na uzasadnionej podstawie naruszenia prawa materialnego, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 393¹⁵ k.p.c.).